

Oblast distribucije i prometa konzumnog mleka je posljednja etapa na relaciji mlekara-potrošač, gde se javljaju i najveće razlike u troškovima staklene i nepovratne ambalaže. Uštede su naročito velike u ljudskoj radnoj snazi. Ceni se da direktni troškovi ličnih dohodaka terete preko 80% ukupnih troškova distribucije konzumnog mleka. Rezultati istraživanja jednog potrošačkog centra osrednje veličine pokazali su znatne uštede u vremenu ukoliko se koristi nepovratna ambalaža umesto staklene ambalaže (3). Od 12 ljudi koliko je bilo angažovano u ovoj anketnoj operaciji ušteđen je jedan čas po čoveku, odnosno smanjeni su troškovi radne snage za 14%. Ukoliko bi se iz ovog primera isključili troškovi veleprodaje, kao što je slučaj u našoj praksi, onda bi se broj smanjio od 12 na 9, odnosno troškovi umanjili za 25%.

Prema inostranim podacima (5) povećani troškovi nepovratne ambalaže za konzumno mleko u poređenju sa staklenom ambalažom kompenzirani su s uštedama koje se postižu baš u distribuciji i prometu konzumnog mleka. Otuda i nije nikakva poslovna tajna, da su maloprodajne cene konzumnog mleka ostale iste i za pakovanja u nepovratnoj ambalaži kao što su bile i za staklenu ambalažu. Iz ovoga, prema tome, jasno proizlazi, da su u krajnjoj liniji potrošači i tržište oni faktori koji određuju domen rentabiliteta pojedinih tipova ambalaže. Ne može se još uvek ispustiti iz vida da je nepovratna ambalaža stekla popularnost i ekonomsku opravdanost samo u zemljama gde je rešeno pitanje sirovine za proizvodnju jeftinog oplemenjenog papira ili kartona, odnosno plastične folije.

Stoga, na ovom nivou razvoja mlekarske industrije i u našim uslovima poslovanja, mnoge probleme iz oblasti nepovratne ambalaže trebalo bi zajednički rešavati, kako u okviru grupacije, tako i u okviru čitave prehrambene industrije.

Literatura:

1. FAO statistic, Roma 1961.
2. Milk Hygien, World Health Organization, Ženeva, 1962.
3. Official Dutch report on one-way containers for milk
4. Ugovor nacionalnog komiteta za UNICEF
5. New ideas from Tetra pak, Dairy Industries 29 (1964) str. 440—442.

Vijesti

SJEDNICA UPRAVNOG ODBORA UDRUŽENJA

24. III 1964. održana je sjednica Upravnog odbora Udruženja mljekarskih radnika, na kojoj je razmotren prošlogodišnji rad Udruženja i mljekarskih organizacija SRH.

Kod većine mljekara otkup mlijeka u god. 1964. — u odnosu na 1963. — je porastao, napose od društvenih proizvođača. Otkupne cijene mlijeka i prodajne cijene mlijeka i mlječnih proizvoda su tokom godine bile u daljnjem porastu. Pojedine mljekare plaćaju još uvijek vrlo niske otkupne cijene individualnim proizvođačima. Disparitet između otkupnih cijena mlijeka i mesa se povećava — napose kod privatnih proizvođača, koji ne dobivaju regres za mlijeko, pa se orijentiraju na tov teladi i goveda za klanje. Fondovi kod gotovo svih mljekara su vrlo mali. Na tržištu se sve oštrije zapaža nesta-

šica boca za mlijeko, pa bi — uz dulji zastoј isporuka sa strane staklarske industrije — moglo doći uskoro do kritične situacije s bocama u konzumnim mljekarama.

U radu naših mljekara nema gotovo nikakove koordinacije kod investicione izgradnje, specijalizacije proizvodnje, pripreme robe za izvoz, izobrazbe kadrova, nabavke reprodukcioniх materijala i ambalaže, eventualno obavljanje dispečerske službe za mlijeko u kritičnim momentima i dr. Zbog toga su prisutni predstavnici mljekara predložili, a Upravni odbor ovog Udruženja je s time saglasan, da se osnuje Poslovno udruženje mljekara SRH.

Nakon diskusije Upravni odbor je — pored ostaloga — zaključio:

— da se izvrši detaljnija analiza financijskog poslovanja mljekara i usporedi struktura troškova mljekara;

— da se izvrši analiza kretanja integriraniх mljekara radi boljeg uočavanja predmeta i nedostataka provedene horizontalne integracije;

— da se sazove direktore i predstavnike organa upravljanja u mljekarama radi razmatranja inicijative za osnutak Poslovnog udruženja mljekara SRH (po uzoru na slovensko i vojvođansko) koje bi rješavalo zajedničku poslovnu problematiku.

Mark.

Tržište i cijene

Švicarsko tržište sirom u god. 1964.

Švicarska proizvodi na godinu nekih 600.000 q sireva svih vrsti. Tri četvrtine od toga otpada na ementalac, gruyère i sbrinz, koji se obavezno isporučuju Švicarskom udruženju za sireve (Schweizerische Käseunion A. G.).

Proizvodnja sireva povećala se za neko 3%, iako se god. 1964. smanjila proizvodnja mlijeka. Prodaja sireva u zemlji po spomenutom udruženju povećala se god. 1964. na 388 000 q. Tako je zaustavljen pad u prodaji sireva, koji je zapažen posljednjih godina.

Izvoz švicarskih sireva svih vrsti, uključivo topljenih sireva, dostigao je ponovno rekordnu količinu od 329 925 q (1963 : 328 462 q) u vrijednosti od 180 mil. franaka (1963 : 171 mil. franaka).

Švicarski sirevi (92% ementalac, 3% gruyère i 5% sbrinza) izvezeni su kao i prije u zemlje EZT. Najbolji kupac je Italija s 93 548 q tvrdih sireva i 17 960 q topljenih sireva, zatim Francuska (61 976 q), Savezna Republika Njemačka (36 669 q) i Belgija-Luxembourg (28 276 q). Izvoz sireva u SAD (najvažnije vanevropsko tržište) skoro je ostao kao i prošle godine. To isto vrijedi za izvoz topljenog sira u navedenu zemlju, dok se izvoz Glaner, Schabzieger nešto smanjio.

Izvoz u zemlje slobodnog evropskog tržišta, osobito u Veliku Britaniju i Švedsku, povećao se, ali ova tržišta nikad neće nadomjestiti dobre kupce u državama EZT. U zemlje slobodnog evropskog tržišta izvozi se 17 044 q sireva u vrijednosti od 8,5 mil. franaka neuporedivo manje nego u zemlje EZT-a s 246 051 q u vrijednosti od 123, 5 mil. franaka.

Dok se je god. 1964. izvoz malo povećao, uvoz sireva svih vrsti povećao se od 105 548 q u vrijednosti od 41 mil. franaka na 116 080 q u vrijednosti od 47 mil. franaka. Udio uvoza iz Francuske u Švicarsku se znatno povećao na